

100 vragen, opdrachten en casuïstiek: www.nelissen.nl

Hoofdstuk 1

- 1 Opvoeden kunnen we als een cultuurverschijnsel beschouwen.
  - a Verklaar dit nader.
  - b Bespreek een drietal verschillen in het opvoeden die vooral het gevolg zijn van een culturele achtergrond.
  - c Maak van krantenknipsels of materiaal uit tijdschriften een collage waarin een aantal culturele verschillen binnen opvoedingssituaties tot uiting komen.
- 2 ‘Opvoeden en omgang’
  - a Wanneer is er bij de omgang tussen een volwassene en een kind sprake van opvoeden?
  - b Bedenk twee voorbeelden van omgang tussen een volwassene en een kind waarbij in principe geen sprake is van opvoeden.
- 3
  - a Wat is het verschil tussen ‘natuurlijke’ en ‘georganiseerde’ activiteiten binnen het opvoedingsproces?
  - b Bedenk vijf voorbeelden van ‘georganiseerde’ activiteiten.
- 4
  - a Geef aan wat we binnen de opvoeding verstaan onder respectievelijk ‘emotionele veiligheid’ en ‘fysieke veiligheid’.
  - b Noem van ieder twee voorbeelden.
- 5
  - a Discussieer over het aanleren van normen en waarden binnen de opvoeding.
  - b Ga na welke verschillende opvattingen er in de discussiegroep over opvoeden bestaan.
- 6
  - a Wat kunnen we onder ‘volwassenheid’ verstaan?
  - b Verklaar waarom volwassen zijn (worden) wel of niet leeftijdgebonden is.
- 7 Opvoeden, volwassen worden, is een proces.
  - a Verklaar dit.
  - b Geef een vijftal voorbeelden van ‘voorlopige’ doelen binnen de opvoeding.
- 8
  - a Verklaar waarom we in de regel over het opvoeden van kinderen spreken en over de vorming en begeleiding van volwassenen.
  - b Discussieer over het na te streven ‘einddoel’ van het opvoedingsproces.
- 9 Discussieer over de gewenste eigenschappen waaraan een opvoeder zou moeten voldoen en over de vaardigheden die hij/zij zou moeten hebben.
- 10 Bij het opvoeden kunnen zich tal van belemmeringen en problemen voordoen.
  - a Bedenk een vijftal voorbeelden.
  - b Beschrijf één voorbeeld.
  - c Verklaar: ‘Er is sprake van een bijzondere wijze van opvoeden binnen de orthopedagogiek.’

- 11 De pedagogiek en de orthopedagogiek hebben beide het kind als 'object'.
  - a Verklaar deze overeenkomst.
  - b Waarin zit (in het kort) het verschil dan tussen beide wetenschappen?
  - c Leg uit wat we onder een 'orthopedagogische vraagstelling' kunnen verstaan en geef hiervan twee voorbeelden.
- 12
  - a Verklaar de inbreng van een viertal 'hulpwetenschappen' binnen de orthopedagogiek.
  - b Verklaar het nut van een 'multidisciplinair' samengesteld team binnen de zorgverlening.

Hoofdstuk 2

- 13
  - a Geef een vijftal voorbeelden van zowel de ontwikkeling van de 'zelfredzaamheid' als die van de 'sociale' redzaamheid.
  - b Verklaar het begrip 'onvolledige doelen' binnen het proces van opvoeden.
- 14
  - a Wat is een opvoedingsmiddel?
  - b Bedenk een viertal opvoedingsmiddelen.
  - c Beschrijf er één.
- 15
  - a Discussieer over de zin/onzin van afkeuring (straf) in de opvoeding.
  - b In hoeverre is lichamelijke straf binnen de opvoeding 'toegestaan'?
  - c Bedenk en motiveer een tweetal situaties waarvan je vond dat in jouw opvoeding sprake was van een onterechte straf.
- 16
  - a Geef duidelijk aan welke verschillen er bestaan tussen 'regelmaat' en 'gewoontevorming'.
  - b Bestaan er ook overeenkomsten? Welke? Wat is het nut van beide?
- 17 Er wordt binnen de pedagogiek ook wel een onderscheid gemaakt tussen een 'opvoedingsfactor' en een 'opvoedingsmiddel'. Kun je dit verklaren?
- 18
  - a Wat verstaan we onder een 'pedagogisch klimaat' binnen de opvoeding?
  - b Verklaar het nut ervan.
- 19
  - a Beschrijf het belang van 'structureren' en 'programmeren' binnen het orthopedagogisch werkveld.
  - b Waaraan moet een (ortho)pedagogisch verantwoord programma voldoen?

Hoofdstuk 3

- 20 Integratie en normalisatie: 'mens- en maatschappijvisie als basis'.
  - a Verklaar dit nader.
  - b Verklaar ook het begrip 'kantelende organisaties'.
- 21
  - a Geef een drietal voorbeelden van zowel integratie als normalisatie.
  - b Discussieer over de begrippen 'gelijkwaardigheid' en 'medemenselijkheid'.
- 22 Separatie en integratie zijn twee uitersten op één lijn.
  - a Welke andere mogelijkheden liggen daartussen?

- b Beschrijf een plan om de integratie van rolstoelgebruikers in je directe omgeving te verbeteren. Geef ook aan welke problemen je hierbij tegenkomt.
- 23 a Verzamel een vijftal krantenartikelen waaruit blijkt dat er sprake is van zowel integratie als normalisatie.
- b Discussieer over de gevonden voorbeelden en maak er een ‘tentoonstelling’ van.
  - c Nodig anderen uit en ga de discussie aan!
- 24 Iedere gemeente is (sinds 1994) in het bezit van een Gehandicaptenbeleid (= Wet Voorzieningen Gehandicapten – WVG).
- a Ga naar je dichtstbijzijnde gemeente en vraag dit beleid op.
  - b Bekijk met anderen de overeenkomsten in gemeentelijk beleid en discussieer over mogelijke, haalbare verbeteringen.
  - c Breng je zinvolle suggesties naar de beleidsverantwoordelijken bij je gemeente.
- 25 ‘Integratie’
- Deelnemers: een rolstoelgebruiker, een begeleider, een ‘bakker’ en drie ‘klanten’.
- Situatie: Je gaat een uurtje wandelen met een lichamelijk gehandicapte man (in een rolstoel) en brengt tevens een bezoek aan de bakker.
- In de winkel worden jullie aangestaard door drie andere klanten.
- Als je aan de beurt bent om iets te kopen, vraagt de bakker aan jou of ‘die man een koekje mag...’
- a Discussieer over de geschetste situatie.
  - b Neem stelling!

Hoofdstuk 4

- 26 a Maak een keuze uit de zes beschreven ‘hulpverleningsmodellen’ waartoe je je het meest aangetrokken voelt.
- b Beschrijf/verklaar je keuze.
  - c Geef van je keuze een voorbeeld dat je in de praktijk hebt meegemaakt.
- 27 Het humanistische model gaat uit van een ‘holistische’ mensvisie.
- a Verklaar dit nader.
  - b Geef hiervan een drietal praktische voorbeelden.
- 28 De besproken hulpverleningsmodellen hebben ieder ook hun beperkingen.
- a Welke zijn dat bij ieder model?
  - b Geef aan welke factoren bepalend kunnen zijn bij de toepassing van een hulpverleningsmodel.
- 29 ‘Lia’
- Lia is een meisje van elf jaar oud. Op de basisschool kon zij tot haar zesde jaar redelijk meekomen. Daarna kreeg zij moeite met praktisch alle leervakken. Zij ging de uitleg van de leerkracht steeds moeilijker begrijpen en had voor de uitvoering van opdrachten aanzienlijk meer tijd nodig dan voorheen. Uiteindelijk werd besloten om Lia over te plaatsen naar een school voor Speciaal Onderwijs. Dit betekende wel dat zij iedere ochtend met een busje van huis moest worden opgehaald en in de middag werd thuisgebracht. Iedere keer meer dan drie kwartier onderweg!

Op haar 'nieuwe' school vindt zij het op zich wel leuk, maar zij mist haar vriendinnen van de basisschool heel erg. 'Heimwee' doet haar naar die school terugverlangen. Ook het reizen geeft haar vermoeidheidsproblemen. Haar ouders zouden haar het liefst weer dicht bij huis hebben, het liefst op de school waar zij eerst verbleef. Maar ja...

- a Discussieer over deze situatie.
- b Zoek naar oplossingen. Maak hierbij gebruik van de visie van één (of meer) hulpverleningsmodellen.

Hoofdstuk 5

30 'Observeren'

- a Observeer gedurende vijf minuten (met meerderen) het gedrag van één persoon.
- b Registreer (verslag) voor jezelf wat je ziet.
- c Vergelijk je verslag met dat van anderen.
- d Bespreek met z'n allen de overeenkomsten en verschillen uit de verslagen.
- e Verklaar de verschillen.

- 31 a Observeer een kind in de leeftijd tussen twee jaar en vijf jaar in zijn/haar thuissituatie.
- b Maak aan de hand van de observatie een verslag. Maak, voorzover van toepassing, gebruik van de in dit hoofdstuk geleerde richtlijnen.

32 Beschrijf een aantal richtlijnen waarmee je rekening dient te houden bij het maken van een verslag naar aanleiding van je observatie van een kind met motorische problemen.

- 33 a Zoek in een krant of tijdschrift een voorbeeld waaruit blijkt dat op grond van één enkele waarneming in een opvoedingssituatie een interpretatie wordt gegeven.
- b Bespreek/bediscussieer deze situatie met anderen.

34 Beschrijf in het kort de kenmerken van:

- a een '5-puntsschaal';
- b een 'SRZ-schaal';
- c een 'SGZ-schaal'.

35 Verklaar waarom een goede rapportage een belangrijke bijdrage levert aan het proces van de specifieke zorg en opvoeding.

Hoofdstuk 6

- 36 a Beschrijf een viertal kenmerken van de pedagogische diagnostiek.
- b Verklaar waarom we de orthopedagogische diagnostiek als een handelingsgerichte activiteit kunnen beschouwen. Geef hiervan drie voorbeelden.

- 37 a Wat wordt onder een 'handelingsplan' verstaan?
- b Wat is dan een 'be-handelingsplan'?

38 Planmatig werken is een vorm van methodisch werken.

- a Verklaar waarom dit zo is.
- b Licht bovengenoemde toe aan de hand van een schema ('fasen').

39 Verklaar het nut van de evaluaties binnen het orthopedagogisch werk.

- 40 a Geef een beschrijving van een 'support-ondersteuningsplan'.
- b Geef een praktisch voorbeeld van een dergelijk plan.

Hoofdstuk 7

- 41 'Groepsopvoeding'
  - a Wat verstaan we onder 'groepsopvoeding'?
  - b Discussieer over de voor- en nadelen van groepsopvoeding.
  - c Breng zo mogelijk een bezoek aan een organisatie waar sprake is van 'groepsopvoeding'.
  - d Maak van dit bezoek een verslag.
- 42 Beschrijf op welke manieren een leefgroep kan worden samengesteld.
- 43 Beschrijf welke 'grondhouding' we van een groepsopvoeder mogen verwachten.
- 44 Geef aan op welke wijze we de werkzaamheden van een groepsopvoeder kunnen onderscheiden.
- 45 Beschrijf de kern van:
  - a een teambespreking;
  - b een groepsoverleg;
  - c een individuele coaching;
  - d een teamcoaching.
- 46 Relatieschema
  - a Maak een relatieschema waarin voorkomen:
    - veertien positieve contacten;
    - vijf negatieve contacten;
    - twee subgroepen;
    - een 'zondebok'.
  - b Wat kunnen we onder 'groepsdynamica' verstaan?
  - c Wat zijn de voor- en nadelen van een relatieschema?
  - d Hoe noemt men een negatieve subgroep ook wel?
- 47 In veel groepen komen we zowel een informele leider als een formele leider tegen.
  - a Op welke manieren kunnen zij elkaar in hun positie ondersteunen?
  - b Geef drie voorbeelden waaruit blijkt dat er tussen beide posities sprake is van tegenwerking.
- 48 'Kees'

De groep waarin Kees woont, bestaat uit tien kinderen, vier meisjes en zes jongens, allen in de leeftijd tussen de dertien en zestien jaar. Overdag bezoeken vijf kinderen het vmbo op het terrein van de instelling. De andere kinderen volgen onderwijs buiten de instelling. Allen bezoeken een school van Speciaal Onderwijs op acht kilometer afstand. Zij worden met een busje opgehaald en weer teruggebracht.

De kinderen verblijven in de instelling omdat er problemen in de thuissituatie waren (echtscheiding/agressie, incest, mishandeling). Het verzoek tot opname in de instelling is in bijna alle gevallen op verzoek van een van de opvoeders geweest. Behalve in de situatie

waarbij incest een rol speelde. In dit geval besloot uiteindelijk de kinderrechter tot een ('gedwongen') opname.

- a Welke kenmerken heeft deze groep qua samenstelling?
  - b Motiveer waarom je wel of niet met deze groep zou willen/kunnen werken.
- 49 a Probeer een 'relatieschema' te maken van een groep waarvan jezelf deel uitmaakt.
- b Tracht een en ander volgens de verkregen informatie uit de groepsdynamica te verklaren.
- 50 'Projectwerk'
- Projectwerk is themagericht werken.
- a Beschrijf een zelfbedacht thema in projectvorm (omvang: maximaal zes weken).
  - b Raadpleeg na de opzet/planning een ander en bespreek je idee voor de uitvoering.
  - c Verklaar het nut van projectmatig werken.

Deel 2, inleiding

- 51 Benoem de verschillen tussen:
- a een 'stoornis';
  - b een 'beperking';
  - c een 'handicap'.
- 52 a Wat is een classificatiesysteem?
- b Geef in relatie tot de zorg/opvoeding twee voorbeelden van a.
  - c Discussieer over het nut van een dergelijk 'systeem'.

Hoofdstuk 8

- 53 'Ik hoor, ik hoor wat jij niet hoort'
- Deelnemers: twee personen.
- Situatie: één van jullie is 'doof'.
- a Leg aan de 'dove' uit wat je in het weekend gaat doen.
Let op: er mag geen gebruik worden gemaakt van het 'gesproken' of geschreven woord.
  - b Discussieer over jullie ervaringen tijdens deze oefening.
- 54 a Verklaar het begrip 'signaalwaarde'.
- b Waarin wordt de sterkte van geluid uitgedrukt?
  - c Welke eisen stelt de ARBO aan de bescherming van het gehoor?
- 55 a Wanneer noemt men iemand 'doof'?
- b Waarin worden lage en hoge geluidstonen uitgedrukt?
  - c Beschrijf de symptomen die op slechthorendheid kunnen duiden.
- 56 Een onderzoek bij een AC kan bestaan uit diverse soorten van onderzoek.
- a Noem drie voorbeelden van onderzoek in de AC.
  - b Wat verstaan we onder 'auditiieve discriminatie'?
  - c Verklaar wat we onder een CAI verstaan.
- 57 Noem een viertal mogelijke oorzaken van doofheid/slechthorendheid.

58 Beschrijf de aandachtspunten in de omgang ('opvoeden en begeleiden') met een doof of slechthorend kind.

59 Verklaar:

- a 'spraak-afzien';
- b 'handalfabet';
- c 'gebarentaal'.

Hoofdstuk 9

60 a Wat verstaan we onder een 'visus' en waarin wordt deze uitgedrukt?

- b Wat verstaan we onder: 'iemand is maatschappelijk blind'?
- c Welk misverstand bestaat er ten aanzien van 'blinden'?

61 Wat weet je van de mogelijke oorzaken van blindheid/slechtziendheid?

62 a Verklaar waarom 'tactiel' contact voor een blind kind van wezenlijk belang is.
b Noem een drietal hulpmiddelen voor een slechtziende.

63 Verklaar de begrippen:

- a 'GROOTLETTERBOEKEN';
- b 'blindenschrift';
- c 'talking signs';
- d 'blindengeleidehond';
- e 'geleidelijnen'.

64 Beschrijf de aandachtspunten in de omgang ('opvoeden en begeleiden') met een blind of of slechtziend kind.

Hoofdstuk 10

65 a Verklaar wat we onder een motorische stoornis, beperking of handicap kunnen verstaan.
b Noem een drietal mogelijke oorzaken van het in a genoemde.

66 'Karin'

Op vakantie in Spanje had Karin (nu twaalf jaar) niet in de gaten dat het water waarin zij dook, erg ondiep was. Zij kwam daardoor bijzonder ongelukkig terecht. Het gevolg was triest. Karin raakte tot haar middel verlamd en kwam uiteindelijk in een elektrische rolstoel terecht.

De verwerking van dit gebeuren nam, voor zowel Karin als haar ouders, lange tijd in beslag. Eigenlijk zijn ze er nu, na vijf jaar, nog steeds niet overheen.

- a Welke suggesties kun je bedenken met betrekking tot de omgang met Karin?
- b Bespreek de betekenis van het plotseling gehandicapt raken.

67 'Mytyl' en 'Tytyl' hebben betrekking op (verschillende) soorten van onderwijs.

- a Waarin zit dat verschil?
- b Beschrijf de moraal van het sprookje over *De blauwe vogel*.

68 Beschrijf de aandachtspunten in de omgang ('opvoeden en begeleiden') met motorisch gehandicapten.

Hoofdstuk 11

69 Globaal kunnen we vier gebieden van leerproblemen onderscheiden.

- a Welke zijn dat?
- b Wat verstaan we onder het begrip 'cognitie'?
- c Wat is een 'partieel defect'? Noem hiervan drie voorbeelden.

70 a Wat verstaat de WHO onder 'dyslexie'?

- b Beschrijf wat bij dyslexie vooral opvalt (minimaal vijf kenmerken noemen).
- c Wat kun je vertellen over de oorzaken van dyslexie?
- d Ken je iemand met dyslexie? Zo ja, discussieer over zijn/haar dagelijkse 'problemen' in relatie met deze beperking.

71 'Nonverbal Learning Disabilities'

Verklaar wat we hieronder verstaan.

72 Beschrijf de aandachtspunten in de omgang ('opvoeden en begeleiden') met degene die dyslexie als beperking heeft.

73 Geef aan wat we verstaan onder:

- a 'dysalie';
- b 'dysglossie';
- c 'dysartrie';
- d 'stotteren'.

74 a Geef aan waar een kind met 'dyscalculie' moeite mee heeft.

- b Beschrijf de mogelijke oorzaken van dyscalculie.
- c Welke suggestie kun je geven voor de omgang met kinderen die dyscalculie als beperking hebben?

75 a Beschrijf wat je weet over 'dysgrafie'.

- b Noem een aantal mogelijke oorzaken van dysgrafie.
- c Beschrijf de aandachtspunten voor de omgang ('opvoeden en begeleiden') voor degene die dysgrafie als beperking heeft.

76 a Geef in je eigen woorden aan wat de AAMR onder een 'verstandelijke handicap' verstaat.

- b Beschrijf een viertal kenmerken van een 'matig verstandelijke handicap'.
- c Welke kenmerken zijn te herkennen bij iemand met het 'syndroom van Down'?

77 'Abel'

Abel is een jongen van negen jaar. Hij is ernstig verstandelijk gehandicapt. Dat is dan ook de reden waarom hij op zesjarige leeftijd is opgenomen in een instelling aan de rand van de stad. Zijn ouders bezoeken hem ieder weekend. Zij gaan dan een uurtje met hem door het park wandelen en drinken daarna, als afsluiting een kopje koffie met hem in zijn leef-/woonruimte. Hun zoon is in zijn lichamelijk functioneren ook

afhankelijk van een rolstoel. Hij vindt het erg plezierig als iemand met hem gaat wandelen. Abel geniet zichtbaar van de buitenlucht. Binnen is hij veelal vrij passief en moeilijk tot een activiteit te bewegen. Hij is wel ontvankelijk voor de aandacht van anderen.

Abel is één van de acht bewoners binnen de leefgroep. De groep bestaat verder uit drie jongens en vier meisjes. Allen in de leeftijd tussen de zeven en tien jaar oud. Twee van hen zijn voor hun mobiliteit ook aangewezen op het vervoer per rolstoel.

- a Discussieer over de geschetste probleemsituatie.
- b Bedenk voor Abel een ochtendprogramma.
- c Breng zo mogelijk een bezoek aan een leefgroep binnen een instelling.
- d Beschrijf je ervaringen van het bezoek aan de instelling.

- 78 a Beschrijf een tweetal situaties waarbij duidelijk sprake is van de ‘integratie’ van verstandelijk beperkten.
- b Breng een bezoek aan een situatie zoals in a gevraagd (of een andere situatie) en communiceer met een aantal betrokkenen over hun beleving (en wensen?).

- 79 In het aan- en afleerproces in de omgang met ernstig verstandelijk gehandicapten kan de zogenoemde ‘operante conditionering’ van nut zijn.
- a Verklaar dit nader.
  - b Noem vier voorbeelden.

- 80 Gelezen: ‘Het Nederlands voetbalelftal van verstandelijk beperkten...’
Discussieer hierover in relatie tot de integratie- en normalisatiegedachte.

Hoofdstuk 12

- 81 a Beschrijf wat we onder ‘probleemgedrag’ kunnen verstaan.
- b Noem een tiental voorbeelden van ‘ongewenst gedrag’.
- c Discussieer over de tegenstelling tussen ‘gewenst gedrag’ en ‘ongewenst gedrag’.
- 82 a Noem een vijftal mogelijke oorzaken van ongewenst gedrag.
- b Wat kun je vertellen over het Bureau HALT en het Maatjesproject?
- 83 a Beschrijf een drietal kenmerken volgens de DSM-IV(TR) met betrekking tot ADHD.
- b Wat weet je over mogelijke oorzaken?
- c Heb je suggesties voor de omgang (‘opvoeden en begeleiden’) met ADHD-kinderen?
- 84 ‘Contactuele problemen’
- a Verklaar het begrip ‘Pervasive Development Disorder’.
  - b Beschrijf de symptomen van autisme.
  - c Wat wordt onder het ‘autismespectrum’ verstaan?
  - d Wat weet je van de oorzaken van autisme?

Hoofdstuk 13

- 85 a Geef vijf voorbeelden van meervoudig gehandicapt zijn.
- b Verklaar de functie het Internationaal Gestandaardiseerd Alfabet.
- c Wat is het nut van de Vierhandencommunicatie?

86 'Karel'

Karel is een jongen van zeven jaar. Hij is zowel doof als blind. Dit werd aan het eind van zijn eerste jaar door een KNO-arts geconstateerd. De eerste vijf jaar woonde hij thuis. De zorg voor hem werd echter steeds groter, een reden voor zijn ouders om hem, met hulp van instanties, over te plaatsen naar een instelling voor doofblinde kinderen.

Sinds die tijd maakt Karel deel uit van een leefgroep waar nog vijf andere kinderen verblijven. Allen met dezelfde soort beperking en een variërende leeftijd van vijf tot negen jaar.

- a Maak een middagprogramma voor deze groep.
- b Geef aan op welke wijze je individueel gericht met Karel om zou kunnen gaan.
- c Verklaar/discussieer waarom je wel/niet met deze leefgroep zou willen/kunnen werken.

87 'Peter'

Peter is naast zijn ernstige verstandelijke handicap ook spastisch. Hij is vijf jaar en bezoekt overdag een dagcentrum voor meervoudig gehandicapte kinderen. In de thuissituatie hebben de ouders van Peter veel steun van oma en een buurvrouw.

In het dagcentrum zijn in de groep van Peter nog vijf andere kinderen aanwezig. Ook zij zijn meervoudig gehandicapt.

- a Beschrijf de 'leefwereld' van Peter.
- b Discussieer over de gewenste eigenschappen en vaardigheden van een hulpverlener in deze situatie.

Hoofdstuk 14

88 'Ouder-zijn van een kind met een (ernstige) handicap'

- a Beschrijf de mogelijke gevoelens van deze ouders.
- b Welke mogelijke reacties kun je bij deze ouders verwachten als zij zien/horen dat hun kind een (ernstige) handicap heeft?

89 a Verklaar waarom er gevaar voor verwenning bestaat voor een kind met een handicap.

- b Geef vijf voorbeelden van verwenning.

90 'Ontmoeting'

Tijdens een vakantie in Griekenland ontmoeten twee ouderstellen elkaar op het strand.

Al pratende komen zij erachter dat zij beiden ouders zijn van een kind met een handicap.

Het ene ouderpaar heeft een kind dat matig verstandelijk beperkt is, het andere stel heeft een kind met een motorische (spastische) handicap.

- a Stel je voor (beschrijf) hoe dit gesprek na hun constatering zou kunnen verlopen.
- b Speel zo mogelijk deze situatie met anderen na.

Hoofdstuk 15

91 'Gezinsbegeleiding'

- a Beschrijf een viertal mogelijkheden van gezinsbegeleiding.
- b Wat weet je te vertellen over 'erfelijkheidsvoorlichting'?

92 'Gezinsondersteuning'

- a Breng een bezoek aan een 'spelotheek' en maak er een informatief verslag over.
- b Leg het verschil uit tussen een kinderdagcentrum en een dagactiviteitencentrum.

- 93 'Gezinsvervanging'
- a Beschrijf een drietal mogelijke gezinsvervangende instanties.
  - b Breng een bezoek aan een van de in a beschreven instanties.
  - c Beschrijf je ervaringen over het in b genoemde.
- 94 a Verklaar het begrip (en nut van) 'videohometraining'.
b Waar staat trouwens de afkorting LOG voor?
- 95 De Raad voor de Kinderbescherming onderscheidt een aantal mogelijke soorten opvoedingsproblemen.
- a Noem deze soorten.
  - b Verklaar de afkortingen AMK en OTS.
- 96 a Beschrijf het nut van ouderverenigingen.
b Welke ouderverenigingen ken je?
- 97 'Speciaal Onderwijs'
- a Verklaar de Startwet WSNS.
  - b Discussieer over het nut van de 'Rugzak'.
  - c Wat doet een RT'er binnen het onderwijs?
- 98 Beschrijf de functie van een Regionaal Expertise Centrum en verwerk daarin ook de wijze van clustering.
- 99 Welke mogelijkheden zijn er voor ouders die met (of zonder) hun gehandicapte kind op vakantie zouden willen gaan?
- 100 a Beschrijf de functie van een inrichting/instelling.
b Verklaar: 'vraaggestuurde zorg' en 'Persoonsvolgend Budget'.
c Discussieer over de stelling: 'Alle instellingen voor verstandelijk gehandicapten kunnen dicht. En laat de bewoners weer gewoon tussen de gewone mensen wonen.'